

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2026 m. rugpjūčio 10 d. Nr. 21RE-871

(AG-709/07-2026)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos narių Eglės Bilevičiūtės (pranešėja), Žydrūno Plytniko, Ingridos Sabaliauskienės (Komisijos posėdžio pirmininkė),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pareiškėjo (duomenys neskelbtini) 2026-06-22 skundą (užregistruotą Komisijoje 2026-06-25 Nr. AG-709) dėl atsakovės Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2026-05-20 sprendimo Nr. 2D-12749 „Dėl daiktų pašalinimo“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas skunde Komisijos prašo: 1) panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija) 2026-05-20 sprendimą Nr. 2D-12749 „Dėl daiktų pašalinimo“ (toliau – Sprendimas); 2) įpareigoti Inspekciją per Komisijos nustatytą laiką iš naujo išnagrinėti pareiškėjo 2026-05-15 prašymą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, aiškiai ir išsamiai įvertinant visas pareiškėjo nurodytas faktines aplinkybes ir prašymus.

Pareiškėjas paaiškino, kad 2026-05-15 prašymu „Dėl galimo savavališko privačios žemės sklypo užėmimo ir daiktų pašalinimo“ (toliau – Prašymas) kreipėsi į Inspekciją. Prašyme buvo nurodytos faktinės aplinkybės: atlikti ir įregistruoti pareiškėjui nuosavybės teise priklausančio sklypo kadastriniai matavimai, nustatytos bei Nekilnojamojo turto registre įregistruotos sklypo ribos, aplinkybė, kad kaimyninio sklypo savininkės statiniai, įrenginiai ir daiktai yra pareiškėjui priklausančiame sklype. Pareiškėjas prašė: 1) atlikti patikrinimą pareiškėjo sklype, esančiame sodininkų bendrijoje; 2) įvertinti ar pareiškėjo sklypo dalis nėra savavališkai užimta gretimo sklypo savininkės; 3) surašyti faktinių duomenų patikrinimo aktą; 4) įpareigoti gretimo sklypo savininkę atlaisvinti pareiškėjo žemę; 5) esant poreikiui – inicijuoti administracinę bylą pagal ANK (Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas) 110 straipsnį. Inspekcija Sprendimu atsisakė atlikti prašomus veiksmus nurodžiusi, kad „Prašyme pateikti klausimai nepriskirtini Priežiūros įstatyme nurodytiems žemės naudojimo valstybinės priežiūros kriterijams“. Pareiškėjo nuomone, Sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 3 straipsnio 5 punkte nurodyto išsamumo principo bei 10 straipsnio reikalavimų. Sprendime pacituotos teisės aktų nuostatos, nėra paaiškinta kodėl konkrečiai pareiškėjo nurodytos aplinkybės nepatenka į Inspekcijos kompetenciją ir kodėl jos nelaikytinos susijusiomis su Inspekcijos nurodomais žemės naudojimo valstybinės priežiūros kriterijais. Sprendime nėra nurodyta kokios konkrečios Prašyme išdėstytos aplinkybės buvo įvertintos, kokie faktai nustatyti, kokiais duomenimis buvo remtasi ir koku pagrindu buvo padaryta išvada, kad prašymas nepriskirtinas Inspekcijos kompetencijai. Sprendime nepaaiškinta kodėl pareiškėjo nurodytas galimas svetimų objektų buvimas pareiškėjo sklype nesudaro pagrindo vertinti galimo savavališko žemės užėmimo aplinkybių. Iš Sprendimo turinio pareiškėjui nėra suprantama koku mastu buvo vertinami pareiškėjo prašymai bei faktiniai

duomenys. Iš Sprendimo matyti, kad Inspekcija reikšmingą dėmesį skyrė klausimams, susijusiems su riboženklų įrengimu, nors pareiškėjas Prašyme neginčijo atliktų kadastrinių matavimų ir riboženklų įrengimo tvarkos. Pareiškėjo Prašymo esmė – galimas svetimų objektų buvimas pareiškėjui priklausančiame sklype po to, kai sklypo ribos buvo nustatytos ir įregistruotos teisės aktų nustatyta tvarka. Iš Sprendimo nėra aišku kokių loginių ir teisinių pagrindų Inspekcija susiejo Prašyme nurodytas aplinkybes su išvada dėl kompetencijos nebuvimo. Sprendime Inspekcija remiasi įstatymo 24 straipsnio 3 dalies 1–5 punktuose nustatytais žemės naudojimo valstybinės priežiūros kriterijais. Pagrindiniai pareiškėjo prašymai buvo atlikti patikrinimą bei įvertinti ar pareiškėjo sklypo dalis nėra savavališkai užimta gretimų sklypo savininkės. Sprendime nėra paaiškinta kodėl Prašyme nurodytos aplinkybės nelaikytinos susijusiomis su Inspekcijos nurodytais priežiūros kriterijais, Sprendime nepateiktas tikslus cituojamo įstatymo pavadinimas. Pareiškėjo kreipimosi į Inspekciją tikslas – pasinaudoti įstatymuose numatyta žemės naudojimo valstybinės priežiūros procedūra siekiant taikiai ir ne teismo tvarka išspręsti situaciją tarp gretimų sklypų naudotojų. Prašymas Inspekcijoje buvo gautas 2026-05-19, o Sprendimas priimtas 2026-05-20. Pareiškėjas neginčija institucijos teisės priimti sprendimą per trumpą laiką, tačiau atsižvelgus į tai, kad Sprendime nėra pateikta individualizuota faktinių aplinkybių analizė, kokie duomenys buvo vertinti, kaip prieita prie išvados, tokia itin trumpa nagrinėjimo trukmė kelia abejonių ar buvo atliktas realus, objektyvus ir išsamus Prašymo aplinkybių vertinimas. Sprendime nėra pakankamai individualizuoto faktinio ir teisinio pagrindimo, nėra aiškiai ir išsamiai atskleisti Sprendimo motyvai. Dėl šių priežasčių pareiškėjas neturi galimybės suprasti kokiais konkrečiais argumentais ir faktinėmis aplinkybėmis remdamasi Inspekcija padarė išvadą, jog Prašymas nepriskirtinas jos kompetencijai.

Inspekcija atsiliepime nurodė, kad nesutinka su skundu ir Komisijos prašo: 1) nutraukti bylą praleidus Sprendimo apskundimo terminą; 2) nenutraukus bylos, pareiškėjo skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Inspekcija nurodė, kad gavo pareiškėjo Prašymą (užregistravo 2026-05-19 Nr. 3D-2569). Inspekcija pareiškėjui atsakė Sprendimu, kurį išsiuntė pareiškėjui tą pačią dieną. Sprendime buvo nurodyta jo apskundimo tvarka. Skundas dėl Sprendimo Komisijai turėjo būti pateiktas per vieną mėnesį nuo Sprendimo įteikimo pareiškėjui dienos, t. y. nuo 2026-05-21 iki 2026-06-21. Pareiškėjas prie skundo yra pridėjęs voką, iš kurio matyti, jog skundas Komisijai buvo siunčiamas registruota pašto siunta. Patikrinus siuntos informaciją matyti, jog pareiškėjas 2026-06-22 išsiuntė skundą Komisijai. Pareiškėjo skundo surašymo data ir išsiuntimo data yra 2026-06-22, todėl pareiškėjas skundą pateikė praleidus IAGNTĮ 8 straipsnio 1 dalyje numatytą apskundimo terminą. Pareiškėjas skundu neprašo atnaujinti praleisto skundo padavimo termino ir nenurodo priežasčių, dėl kurių šis terminas buvo praleistas (IAGNTĮ 9 straipsnio 1, 2 dalys). Komisija taip pat nepateikė Inspekcijai jokių duomenų, jog, pvz., pareiškėjas šalino kokius nors skundo trūkumus ar kt., iš ko būtų galima spręsti, jog pareiškėjas nepraleido termino skundui paduoti. Komisija priima sprendimą nutraukti bylą, jeigu paaiškėja, kad skundas (prašymas) buvo priimtas praleidus nustatytus jo padavimo terminus ir pareiškėjas neprašė termino atnaujinti (IAGNTĮ 20 straipsnio 2 dalies 6 punktas). Taigi, pareiškėjas yra praleidęs IAGNTĮ 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą vieno mėnesio administracinio akto (Sprendimo) apskundimo terminą, reikalavimo dėl termino atnaujinimo nėra išreiškęs, todėl byla turi būti nutraukta IAGNTĮ 20 straipsnio 2 dalies 6 punkto pagrindu.

Dėl skundo argumentų Inspekcija paaiškino, kad viešojo administravimo subjekto (Inspekcijos) pareiga motyvuoti Sprendimą negali būti suprantama kaip pareiga detalai paneigti kiekvieną subjektyvaus pobūdžio pareiškėjo teiginį, kai tokie teiginiai nėra patvirtinti objektyviais duomenimis ar patikimais įrodymais. Administracinio sprendimo motyvai laikytini pakankamais, jeigu jie leidžia suprasti, kokios faktinės aplinkybės buvo laikytos reikšmingomis, kokios teisės normos taikytos ir kodėl buvo padarytos atitinkamos išvados. Sprendime buvo aiškiai nurodytas teisinis reglamentavimas, reglamentuojantis Inspekcijos vykdomą žemės naudojimo valstybinę priežiūrą, įvardyti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo (toliau atsiliepime – Priežiūros įstatymas) 24 straipsnio 3 dalyje nustatyti žemės naudojimo valstybinės priežiūros kriterijai bei paaiškinta, kad pareiškėjo Prašyme keliama klausimai

nepriskirtini Priežiūros įstatyme nurodytiems žemės naudojimo valstybinės priežiūros kriterijams. Inspekcijos vertinimu, nepagrįstas pareiškėjo argumentas, kad Inspekcija nepaaiškino kodėl pareiškėjo nurodytos aplinkybės nėra susijusios su galimu savavališku žemės užėmimu. Iš Prašymo matyti, kad pareiškėjas siekė, jog Inspekcija įpareigotų gretimo sklypo savininkę pašalinti daiktus iš pareiškėjui priklausančio sklypo bei prirėkus inicijuotų administracinio nusižengimo teiseną. Tačiau aplinkybė, kad pareiškėjas teigia svetimus daiktus esant jo žemės sklype, nesudaro pagrindo konstatuoti galimą savavališką žemės užėmimą Priežiūros įstatymo 24 straipsnio prasme ir nesuponuoja Inspekcijos pareigos atlikti žemės naudojimo valstybinės priežiūros patikrinimą. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 32 straipsnio 4 dalis, 36 straipsnis numato, jog žemės naudojimo valstybinę priežiūrą Priežiūros įstatymo nustatyta tvarka organizuoja ir vykdo Inspekcija. Žemės naudojimo valstybinę priežiūrą – Inspekcijos organizuojama ir vykdoma žemės savininkų ar naudotojų veiklos priežiūra, kuria siekiama užtikrinti tinkamą žemės naudojimą ir teisinę apsaugą, taip pat identifikuoti teisės aktų pažeidimus ir pagal kompetenciją taikyti pažeidėjams įstatymų nustatytas sankcijas (Žemės įstatymo 2 straipsnio 16 dalis). Inspekcijos veiklą bei kompetenciją žemės naudojimo valstybinės priežiūros srityje reglamentuoja Priežiūros įstatymas, kurio 22 straipsnio 2 dalyje ir 24 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta žemės naudojimo valstybinės priežiūros apimtis. Inspekcijos organizuojamos ir vykdomos žemės naudojimo valstybinės priežiūros, kuria siekiama užtikrinti tinkamą žemės naudojimą ir teisinę apsaugą, metu tikrinama, ar žemę naudojantys asmenys laikosi žemės naudojimo reikalavimų pagal Priežiūros įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje nurodytą baigtinį kriterijų sąrašą: 1) ar tikrinami objektai naudojami pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą; 2) ar vykdant ūkinę ir kitą veiklą, tikrinamuose objektuose nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama ir (ar) nenaudojama žemė, vandens telkiniai; 3) ar nenaikinami (negadinami) geodeziniai punktai. Pareiškėjo Prašyme išdėstytos aplinkybės yra susijusios su civilinio pobūdžio ginču dėl kaimyninio žemės sklypo savininkės daiktų laikymo bei jų pašalinimo iš privataus žemės sklypo. Tokie ginčai nepatenka į Inspekcijos vykdomos žemės naudojimo valstybinės priežiūros apimtį ir nesuteikia Inspekcijai įgaliojimų spręsti privataus pobūdžio nuosavybės teisių gynimo klausimų ar įpareigoti vieną privatų asmenį pašalinti jo daiktus iš kitam asmeniui priklausančio žemės sklypo. Atsižvelgiant į tai, Sprendime buvo nurodyta, jog dėl esamos situacijos pareiškėjas turi teisę kreiptis į teisėsaugos institucijas. Sprendimas buvo priimtas išnagrinėjus Prašymą, kaip visumą, ir jame suformuluotus reikalavimus. Pareiškėjo išvardyti konkretūs objektai (gelžbetoniniai blokai, vandentiekio vamzdynas, statinio konstrukcijų dalys, metalinė nuotekų talpa ir kt.) neturėjo reikšmės sprendžiant Inspekcijos kompetencijos klausimą, kadangi nepriklausomai nuo šių daiktų rūšies ar kiekio Inspekcijos kompetencijos ribos nustatomos įstatymu ir negali būti plečiamos atsižvelgiant į individualias ginčo faktines aplinkybes. Pareiškėjo argumentai, kad Sprendime nebuvo nurodyta, kokie faktai buvo nustatyti ar kokiais duomenimis remtasi, taip pat nesudaro pagrindo pripažinti Sprendimą neteisėtu. Kadangi buvo sprendžiamas ne faktinių aplinkybių dėl galimo žemės užėmimo egzistavimo klausimas, o pirminis Inspekcijos kompetencijos atlikti prašomus veiksmus klausimas, Inspekcija neturėjo pareigos atlikti faktinių aplinkybių tyrimo vietoje ar rinkti papildomų įrodymų. Nustačius, kad prašomi veiksmai nepatenka į Inspekcijai įstatymu suteiktų įgaliojimų apimtį, Inspekcija neturi pareigos atlikti veiksmų, kurie nėra priskirti jos kompetencijai. Vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika, viešojo administravimo subjektai, tiek teikdami administracines paslaugas pagal asmenų prašymus, nesusijusius su jų teisių pažeidimu, tiek vykdydami administracinę procedūrą pagal asmenų skundus dėl jų teisių pažeidimo, negali atlikti daugiau veiksmų arba priimti kitokių sprendimų, negu teisės aktai suteikia jiems teisę atlikti, t. y., negali vykdyti platesnės kompetencijos, negu jiems leidžia teisės aktai (žr., pvz., 2012-03-26 nutartį administracinėje byloje Nr. A602-1252/2012 ir kt.). Aplinkybė, kad Sprendime nebuvo nurodytas visas cituojamo teisės akto pavadinimas, nesudaro pagrindo pripažinti Sprendimą neteisėtu. Minėta aplinkybė neturėjo įtakos Sprendimo teisėtumui, jo motyvų aiškumui ar pareiškėjo galimybei suprasti Sprendimo esmę bei pasinaudoti jo apskundimo teise. Teisės akto pavadinimo nenurodymas negali būti laikomas esminiu procedūriniu pažeidimu. Inspekcija laikosi pozicijos, jog Sprendime aiškiai išdėstytos faktinės ir

teisinės priežastys, dėl kurių Inspekcija atsisakė atlikti pareiškėjo prašomus veiksmus pagal Inspekcijai teisės aktais suteiktą kompetenciją. Požiūris į VAI 10 straipsnio nuostatų taikymą negali būti formalus. Pagrindas naikinti individualų administracinį aktą dėl jo neatitikimo VAI 10 straipsnio (anksčiau buvusio 8 straipsnio) reikalavimams galimas tik dėl esminių turinio trūkumų. Teismų praktikoje pasisakyta, kad kiekviena situacija turi būti vertinama individualiai (LVAT 2016-12-12 nutartis administracinėje byloje Nr. A-2074-146/2016). Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ABTĮ) 91 straipsnis reglamentuoja skundžiamo akto panaikinimo pagrindus. ABTĮ 91 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtinta, kad skundžiamas teisės aktas (ar jo dalis) turi būti panaikintas, jeigu jis yra: 1) neteisėtas iš esmės, tai yra savo turiniu prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams; 2) neteisėtas dėl to, kad jį priėmė nekompetentingas viešojo administravimo subjektas; 3) neteisėtas dėl to, kad jį priimant buvo pažeistos pagrindinės procedūros, ypač taisyklės, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą. Inspekcijos nuomone pareiškėjas skunde nenurodo kuo Sprendimas yra neteisėtas, todėl neįrodo jo panaikinimo pagrindo, numatyto ABTĮ 91 straipsnio 1 dalyje. Sprendimas surašytas teisėtai ir pagrįstai pagal Inspekcijos kompetenciją, todėl jo naikinti nėra teisinio pagrindo.

Skundas tenkintinas

Remiantis bylos duomenimis nustatyta, kad pareiškėjas 2026-05-15 Prašymu kreipėsi į Inspekciją. Prašė atlikti pareiškėjo žemės sklypo, esančio sodininkų bendrijoje, faktinės situacijos patikrinimą ir įvertinti galimą savavališką privačios žemės sklypo dalies užėmimą, nes gretimo sklypo savininkė įrėngė ir iki šiol laiko savo daiktus bei statinių konstrukcijų dalis pareiškėjo žemėje, nors žemės sklypų ribos yra aiškiai nustatytos ir paženklintos. 2022-03-10 buvo atliktas pareiškėjo sklypo kadastrinis matavimas ir ženklavimas dalyvaujant gretimo sklypo savininkei, kuri pasirašė ribų paženklavimo–parodymo aktą. Sklypų riba buvo paženklinta riboženkliais. Nacionalinės žemės tarnybos 2022-07-20 sprendimu sklypo ribos ir kadastro duomenys patvirtinti. Sklypo kadastro duomenys įregistruoti Nekilnojamojo turto registre (įrašas galioja nuo 2022-09-26). Tačiau gretimo sklypo savininkė pareiškėjo sklype yra įrėngusi ir iki šiol laiko šiuos daiktus: 1) gelžbetoninius blokus (bordiūrus), 2) vandentiekio vamzdyną, 3) pagalbinio statinio konstrukcijų dalis (medinius stulpus, grindų lentas), 4) į žemę įkastą metalinę nuotekų statinę. Gretimo sklypo savininkei 2025-10-31 buvo įteikta pretenzija, tačiau per suteiktą terminą daiktai nebuvo pašalinti. Iki šiol kaimynai daiktų nepašalina, nerodo jokių pastangų tai atlikti, pareiškėjo žemę naudoja savo reikmėms. Pareiškėjas laiko pagrįstu ginti savo teises ir kreiptis šiuo prašymu į Inspekciją. Atsižvelgus į išdėstytas aplinkybes prašo: 1) atlikti vietos patikrinimą pareiškėjo sklype, esančiame sodininkų bendrijoje; 2) įvertinti, ar pareiškėjo sklypo dalis nėra savavališkai užimta gretimo sklypo savininkės; 3) surašyti faktinių duomenų patikrinimo aktą; 4) įpareigoti gretimo sklypo savininkę atlaisvinti pareiškėjo žemę; 5) esant poreikiui – inicijuoti administracinę bylą pagal ANK 110 straipsnį.

Inspekcija Sprendimu atsakė pareiškėjui į 2026-05-19 raštą Nr. 3D-2569. Sprendime nurodyta, kad Inspekcijos Žemės naudojimo valstybinės priežiūros departamento Rytų Lietuvos antrasis žemės naudojimo priežiūros skyrius gavo iš pareiškėjo 2025-09-30 raštą (reg. 2026-05-19 Nr. 3D-2569) dėl galimo savavališko privačios žemės sklypo užėmimo ir daiktų pašalinimo. Informuota, kad Įstatymo 24 straipsnio 3 dalies 1–5 punktuose yra reglamentuoti žemės naudojimo valstybinės priežiūros tikrinimo kriterijai, priskirti Inspekcijos kompetencijai: „Žemės naudojimo valstybinės priežiūros pareigūno vykdomo planinio ar neplaninio žemės naudojimo patikrinimo metu, pildant Inspekcijos vadovo nustatytos formos patikrinimo aktą, tikrinama, ar: 1) tikrinami objektai naudojami pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą; 2) Neteko galios nuo 2024-05-01, <...>; 3) vykdant ūkinę ir kitą veiklą, tikrinamuose objektuose nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama ir (ar) nenaudojama žemė, vandens telkiniai; 4) nenaikinami (negadinami) geodeziniai punktai; 5) žemės savininkai ir kiti naudotojai ėmėsi būtinų priemonių, skirtų sunaikintiems ar sugadintiems riboženkliams atkurti“. Informuota, kad nuo 2024-05-01 pasikeitus Įstatymo teisiniam reglamentavimui, Inspekcijai nėra priskirta funkcija tikrinti ar laikomasi nustatytos tvarkos įrengiant ženklus. Nurodyta, kad Prašyme pateikti klausimai nepriskirtini Priežiūros įstatyme nurodytiems

žemės naudojimo valstybinės priežiūros kriterijams. Paašškinta, kad dėl esamos situacijos turite teisę kreiptis į teisėsaugos institucijas. Sprendime nurodyta jo apskundimo tvarka.

Nagrinėjamu atveju ginčas kilo dėl Inspekcijos Sprendimo teisėtumo.

Dėl pareiškėjo skundo Komisijai pateikimo termino

IAGNTĮ 8 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad skundas (prašymas) administracinių ginčų komisijai paduodamas per vieną mėnesį nuo individualaus administracinio akto paskelbimo arba įteikimo ar pranešimo apie viešojo administravimo subjekto veiksmus (atsisakymą atlikti veiksmus) suinteresuotai šaliai dienos. ABTĮ 65 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad metais, mėnesiais, savaitėmis ar dienomis skaičiuojamo termino eiga prasideda kitą dieną po tos kalendorinės datos ar įvykio, kurie nurodyti kaip jo pradžia, 4 dalyje nurodyta, kad tais atvejais, kai paskutinė termino diena yra ne darbo diena, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.

Iš Inspekcijos Sprendimo elektroninio dokumento nuorašo matyti, kad Sprendimas užregistruotas 2026-05-20. Atsiliepime nurodyta, kad jis pareiškėjui elektroniniu paštu išsiųstas tą pačią dieną 11.25 val. Atsižvelgus į nurodytas aplinkybes darytina išvada, kad pareiškėjas Sprendimą gavo 2026-05-20. Atsižvelgus į nurodytą teisinį reglamentavimą, vieno mėnesio terminas baigėsi ne darbo dieną (2026-06-20 ir 2026-06-21 yra ne darbo dienos šeštadienis ir sekmadienis). Todėl termino pabaigos diena laikoma po ne darbo dienos einanti darbo diena (ABTĮ 65 straipsnio 4 dalis), t. y. 2026-06-22 (pirmadienis). Iš Komisijoje gauto voko, kuriame buvo pareiškėjo skundas, matyti, kad pareiškėjas siuntą pašto įstaigai įteikė 2026-06-22. Pagal ABTĮ 65 straipsnio 6 dalį jeigu skundas (prašymas, pareiškimas), dokumentai ar pinigų sumos įteikti paštui arba išsiųsti elektroninių ryšių priemonėmis iki paskutinės termino dienos dvidešimt ketvirtos valandos, terminas nelaikomas praleistu. Atsižvelgus į nurodytas aplinkybes, jog pareiškėjas Komisijai adresuotą skundą įteikė paštui paskutę termino dieną, darytina išvada, kad terminas skundui Komisijai paduoti nelaikomas praleistu.

Atsižvelgus į tai, Inspekcijos prašymas nutraukti bylą IAGNTĮ 20 straipsnio 2 dalies 6 punkto (Komisija priima sprendimą nutraukti bylą, jeigu paašškėja, kad skundas (prašymas) buvo priimtas praleidus nustatytus jo padavimo terminus ir pareiškėjas neprašė termino atnaujinti) pagrindu netenkinamas.

Dėl Inspekcijos Sprendimo

Pareiškėjas ginčija Sprendimą tuo aspektu, kad Sprendimas neatitinka VAI 3 straipsnio 5 punkte nurodyto išsamumo principo bei 10 straipsnio reikalavimų, nes Sprendime nėra faktinio ir teisinio pagrindimo, nėra aiškiai ir išsamiai atskleisti Sprendimo motyvai, todėl pareiškėjas neturi galimybės suprasti kokiais konkrečiais argumentais ir faktinėmis aplinkybėmis remdamasi Inspekcija padarė išvadą, jog Prašymas nepriskirtinas jos kompetencijai.

Taigi, Komisija sprendžia dėl Sprendimo teisėtumo vertindama pareiškėjo skundo Komisijai argumentus, kurie kartu su reiškiamu reikalavimu apibrėžia skundo nagrinėjimo ribas.

Komisija pažymi, kad Inspekcija pareiškėjo Prašymo nagrinėjimo kontekste laikytina viešojo administravimo subjektu, todėl Sprendimo turiniui yra taikytinos VAI nuostatos.

VAI įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi: įstatymo viršenybės principu, kuris reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (4 punktas); išsamumo principu, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (5 punktas).

VAI 10 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės (5 punktas); administracinio sprendimo motyvai (6 punktas).

VAĮ 11 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (suvestinė redakcija nuo 2022-09-03) (toliau – Taisyklės) 35 punkte nurodyta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Taisyklių 45 punkte nurodyta, kad į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš VAĮ 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.1 papunktis); į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualių klausimų atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti (45.2 papunktis); į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAĮ 13 straipsnyje nustatyta tvarka (45.3 papunktis); į prašymą, nenurodytą Taisyklių 45.1–45.3 papunkčiuose, atsakoma laisva forma (45.4 papunktis).

Žemės įstatymo (suvestinė redakcija nuo 2026-05-01 iki 2026-05-31) 2 straipsnio 16 dalyje apibrėžta, kad žemės naudojimo valstybinė priežiūra – Inspekcijos organizuojama ir vykdoma žemės savininkų ar naudotojų veiklos priežiūra, kuria siekiama užtikrinti tinkamą žemės naudojimą ir teisinę apsaugą, taip pat identifikuoti teisės aktų pažeidimus ir pagal kompetenciją taikyti pažeidėjams įstatymų nustatytas sankcijas. Žemės įstatymo 32 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad Inspekcija: organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę priežiūrą (1 punktas); atlieka kitas Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatyme nustatytas funkcijas (2 punktas). Žemės įstatymo 36 straipsnyje nurodyta, kad žemės naudojimo valstybinę priežiūrą Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka organizuoja ir vykdo Inspekcija, koordinuoja Aplinkos ministerija.

Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo (suvestinė redakcija nuo 2025-05-01 iki 2026-06-30) 1 straipsnio 1 dalyje reglamentuota, kad šis įstatymas nustato teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros tvarką, valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos – Inspekcijos – kompetenciją, pareigas ir teises. Šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad žemės naudojimo valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija, 22 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad žemės naudojimo valstybinę priežiūrą apima: planinius ir neplaninius žemės naudojimo patikrinimus, kurių metu tikrinama, ar žemę naudojančios asmenys laikosi žemės naudojimo reikalavimų pagal šio įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje nurodytus kriterijus (1 punktas); asmenų prašymų, skundų, susijusių su žemės naudojimo valstybine priežiūra, nagrinėjimą (2 punktas); privalomųjų nurodymų pateikti reikalingą informaciją, dokumentus, pašalinti patikrinimų metu nustatytus teisės aktų pažeidimus teikimą (3 punktas); konsultacijų ir metodinės pagalbos, susijusių su žemės naudojimo valstybine priežiūra, teikimą ir kitus prevencinius veiksmus, kuriais siekiama mažinti pažeidimų, susijusių su žemės naudojimu: teisės aktų analizę, informacijos apie teisės aktų taikymą vertinimą ir viešinimą, prevencinius patikrinimus (4 punktas); kitus šiame įstatyme ir kituose žemės naudojimo valstybinę priežiūrą reglamentuojančiuose teisės aktuose nurodytus su žemės naudojimo valstybine priežiūra susijusius Inspekcijos veiksmus (5 punktas).

Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad Inspekcija neplaninius žemės naudojimo patikrinimus atlieka: viešojo administravimo subjektų, fizinių asmenų, juridinių asmenų ir jų padalinių, kitų juridinio asmens statuso neturinčių organizacijų ir jų padalinių pateiktų skundų pagrindu (1 punktas), 4 dalyje nurodyta, kad atlikus neplaninį patikrinimą skundo pagrindu, apie jo rezultatus Inspekcija informuoja skundą pateikusį (patikrinimą inicijavusį) asmenį.

Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad žemės naudojimo valstybinės priežiūros pareigūno vykdomo planinio ar neplaninio žemės naudojimo patikrinimo metu, pildant Inspekcijos vadovo nustatytos formos patikrinimo aktą, tikrinama, ar: tikrinami objektai naudojami pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą (1 punktas); neteko galios nuo 2024-05-01 (2 punktas); vykdamas ūkinę ir kitą veiklą, tikrinamuose objektuose nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar

žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama ir (ar) nenaudojama žemė, vandens telkiniai (3 punktas); nenaikinami (negadinami) geodeziniai punktai (4 punktas); žemės savininkai ir kiti naudotojai ėmėsi būtinų priemonių, skirtų sunaikintiems ar sugadintiems riboženkliais atkurti (5 punktas). Šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad planiniai žemės naudojimo patikrinimai atliekami pagal visus tikrinamam objektui taikytinus šio straipsnio 3 dalies 1–5 punktus. Neplaninių žemės naudojimų patikrinimų mastas priklauso nuo su šio įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nurodytu patikrinimo pagrindu susijusių pažeidimų. Šio įstatymo 24 straipsnio 7 dalyje nurodyta, kad žemės naudojimo patikrinimo rezultatai įforminami Inspekcijos vadovo nustatytos formos patikrinimo aktu. Šio įstatymo 24 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad žemės naudojimo planinio ir neplaninio patikrinimų metu, atlikus šio straipsnio 3 dalies 1–5 punktuose nurodytus patikrinimus ir nustatčius žemės naudojimo tvarkos pažeidimų, Inspekcija atlieka šiuos veiksmus: įstatymuose nustatytais atvejais ir tvarka vykdo administracinių nusižengimų teiseną (1 punktas); neteisėtus veiksmus atlikusiam asmeniui, o kai toks nenustatytas, žemės sklypo ar jo dalies, kurioje (-iame) nustatyti žemės naudojimo tvarkos pažeidimai, savininkui (valstybinės žemės patikėtiniui privalomasis nurodymas surašomas tik tada, kai nėra žemės valdytojo ar naudotojo), valdytojui ar naudotojui per 5 darbo dienas nuo žemės naudojimo tvarkos pažeidimų nustatymo dienos pateikia privalomąjį nurodymą per jame nurodytą ne ilgesnį kaip 6 mėnesių terminą šiuos pažeidimus pašalinti. <...> (2 punktas).

Nurodytas teisinis reglamentavimas (Žemės įstatymo 2 straipsnio 16 dalis, 32 straipsnio 4 dalis, 36 straipsnis, Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo 1 straipsnio 1 dalis, 22 straipsnio 1 dalis) patvirtina, kad Inspekcijai suteikta kompetencija atlikti žemės naudojimo valstybinę priežiūrą.

Iš nurodyto teisinio reglamentavimo matyti, kad žemės naudojimo valstybinę priežiūrą apima, be kita ko, planinius ir neplaninius žemės naudojimo patikrinimus, kurių metu tikrinama, ar žemę naudojantys asmenys laikosi žemės naudojimo reikalavimų pagal Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje nurodytus kriterijus, bei asmenų prašymų, susijusių su žemės naudojimo valstybine priežiūra, nagrinėjimą (Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 1, 2 punktai).

Pažymėtina, kad Inspekcija, vykdydama žemės naudojimo valstybinę priežiūrą, turi teisę ir pareigą pagal gautus asmenų skundus atlikti neplaninius žemės naudojimo patikrinimus, kurių metu turi tikrinti ar žemę naudojantys asmenys laikosi žemės naudojimo reikalavimų pagal Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje nurodytus kriterijus (Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 1 punktas, 22 straipsnio 2 dalies 1 punktas).

Iš Inspekcijai pateikto pareiškėjo Prašymo matyti, kad pareiškėjas prašė Inspekcijos atlikti patikrinimą pareiškėjo sklype, įvertinti, ar pareiškėjo sklypo dalis nėra savavališkai užimta gretimo sklypo savininkės, surašyti faktinių duomenų patikrinimo aktą, įpareigoti gretimo sklypo savininkę atlaisvinti pareiškėjo žemę bei esant poreikiui – inicijuoti administracinę bylą pagal ANK 110 straipsnį.

Įvertinus Inspekcijos Sprendimą, kuriuo buvo atsakyta pareiškėjui į Prašymą, matyti, kad jame nėra pateikti atsakymai į kiekvieną pareiškėjo prašymą.

Iš Sprendimo turinio matyti, kad Sprendime yra pacituotos Įstatymo 24 straipsnio 3 dalies 1–5 punktų nuostatos. Tačiau sutiktina su pareiškėjo skundo Komisijai teiginiais, kad Sprendime nėra nurodytas visas tikslus cituojamo Įstatymo pavadinimas, todėl nėra aišku koks teisės aktas Sprendime yra pavadintas „Įstatymu“ bei nėra galimybės įvertinti kokio įstatymo nuostatos yra pacituotos. Pažymėtina, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis jo priėmimo pagrindas (VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 punktas). Taigi, Inspekcija Sprendime nenurodė teisės akto, kuriuo vadovaudamasi priėmė Sprendimą, pavadinimo.

Iš Sprendimo taip pat matyti, kad jame nenurodytos jokios faktinės aplinkybės, kurios buvo įvertintos Prašymo nagrinėjimo metu, taip pat nėra nurodyta, jog visos pareiškėjo nurodytos ir (ar) Inspekcijos nustatytos faktinės aplinkybės neturi reikšmės nagrinėjant Prašymą.

Sprendime yra nurodyta tik išvada, jog „Nurodome, kad Prašyme pateikti klausimai nepriskirtini Priežiūros įstatyme nurodytiems žemės naudojimo valstybinės priežiūros kriterijams“, tačiau Sprendime nėra nurodyta jokių motyvų, lėmusių būtent tokią išvadą. Pažymėtina, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodytas administracinio sprendimo faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės bei administracinio sprendimo motyvai (VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5, 6 punktai). Todėl pagrįstais pripažintini pareiškėjo skunde nurodyti argumentai (teiginiai), jog Sprendime nėra nurodyta kokios konkrečios Prašyme išdėstytos aplinkybės buvo įvertintos, kokie faktai nustatyti, kokiais duomenimis buvo remtasi ir kokių pagrindų buvo padaryta išvada, kad Prašymas nepriskirtinas Inspekcijos kompetencijai, iš Sprendimo nėra aišku kokių loginiu ir teisiniu pagrindu Inspekcija susiejo Prašyme nurodytas aplinkybes su išvada dėl kompetencijos nebuvimo, Sprendime nėra paaiškinta kodėl Prašyme nurodytos aplinkybės nelaikytinos susijusiomis su Inspekcijos nurodytais priežiūros kriterijais, Sprendime nėra pakankamai individualizuoto faktinio ir teisinio pagrindimo, nėra aiškiai ir išsamiai atskleisti Sprendimo motyvai.

Sutiktina su pareiškėjo skundo Komisijai teiginiais, jog pareiškėjas Prašyme neginčijo atliktų kadastrinių matavimų ir riboženklių įrengimo tvarkos, todėl Sprendimo teiginys „Informuojame, kad nuo 2024-05-01 pasikeitus Įstatymo teisiniam reglamentavimui, Inspekcijai nėra priskirta funkcija tikrinti ar laikomasi nustatytos tvarkos įrengiant ženklus“ nėra susijęs su pareiškėjo Prašyme išdėstytais prašymais.

LVAT ne kartą yra konstatavęs, kad VAĮ 10 straipsnio nuostatos reiškia, jog administraciniame sprendime turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas; ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, jog jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., 2022-08-31 nutartį administracinėje byloje Nr. eA-367-502/2022).

Administraciniam sprendimui taip pat yra keliamas motyvuotumo reikalavimas. Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (LVAT 2020-10-28 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2756-662/2020, 2021-06-16 nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1555-575/2021).

LVAT pažymėjo, jog ginčijamo individualaus administracinio sprendimo priėmimo motyvų nurodymas teismo proceso metu neturi būti vertinamas ir nedaro įtakos nemotyvuoto viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo teisėtumui (žr., pvz., LVAT 2013-06-13 sprendimą administracinėje byloje Nr. A502-940/2013; 2015-03-31 nutartį administracinėje byloje Nr. A-1536-662/2015).

Proceso požiūriu nemotyvuotas administracinis sprendimas, kuris daro neigiamą poveikį subjekto teisėms ar interesams, negali būti pripažintas teisėtu, nes riboja subjekto teises skusti tokį aktą ir apsunkina tokio akto teisminę kontrolę. Tai prieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnyje įtvirtintai asmens teisei į teisminę gynybą, įskaitant tinkamą teismo procesą bei teisingą bylos išnagrinėjimą (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2001-09-27 sprendimas *Hirvisaari* prieš Suomiją, pareiškimo Nr. 49684/99, 33 punktas, LVAT 2014-09-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A858-47/2014).

Tikrinant viešojo administravimo subjekto sprendimą (bendrine prasme) VAĮ 10 straipsnio aspektu turi būti nustatyta, ar asmuo, kuriam adresuotas aktas, iš esmės galėjo ir turėjo suvokti (suprasti) priimto sprendimo faktinius ir teisinius pagrindus, jo priėmimo motyvus, ar nebuvo atimta galimybė pareiškėjui suprasti bei apsibrėžti bylos nagrinėjimo ribas, o teismui visapusiškai bei

objektyviai išnagrinėti ginčą (žr. pvz., LVAT 2023-02-22 sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-105-502/2023).

Komisijos vertinimu, Sprendime nėra nurodytas faktinių aplinkybių vertinimas taikytinų teisės aktų nuostatų aspektu. Sprendime nenurodytas teisės aktas (jo pavadinimas), o nurodytos teisės akto nuostatos nesusietos su faktinėmis aplinkybėmis, nenurodytas individualizuotas faktinių aplinkybių vertinimas. Sprendime nėra išdėstyti argumentai ir motyvai dėl kurių nagrinėjamu atveju buvo nurodyta, jog Prašyme pateikti klausimai nepriskirtini Priežiūros įstatyme nurodytiems žemės naudojimo valstybinės priežiūros kriterijams. Todėl sutiktina su pareiškėjo skunde nurodytais teiginiais, kad Sprendime nėra nurodyti aiškūs priėmimo motyvai ir argumentai, Sprendimas nėra išsamus. Atsižvelgus į tai vertinama, kad Sprendimas neatitinka VAI 3 straipsnio 5 punkte nurodyto išsamumo principo bei 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktų nuostatų, todėl yra naikintinas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktais, 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjo (duomenys neskelbtini) skundą tenkinti.

Panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2026-05-20 sprendimą Nr. 2D-12749 „Dėl daiktų pašalinimo“.

Įpareigoti Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos iš naujo išnagrinėti pareiškėjo 2026-05-15 prašymą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Ingrida Sabaliauskienė

Komisijos nariai

Eglė Bilevičiūtė

Žydrūnas Plytnikas